

K PROBLÉMŮM PVO VOJSK OPERAČNÍHO PŘIKRYTÍ STÁTNÍ HRANICE

Organizace protivzdušné obrany vojsk operačního přikrytí státní hranice bude závislá především na:

- situaci a možnostech vzdušného protivníka k napadnutí bráněných vojsk a vojska PVO k obraně vojsk operačního přikrytí státní hranice,
- úkolu a zámyslu vedení operace frontu (armády) v počátečním období války,
- dislokaci útvarů a svazků vojska PVO a stavu jejich bojové pohotovosti před agresí nepřítele,
- charakteru terénu v přihraničním prostoru.

Při zahájení agrese protivníkem lze předpokládat, že jeho vojenské letectvo uskuteční první útočnou vzdušnou operaci, při níž bude hlavní úsilí jeho činnosti soustředěno při použití:

● **jen konvenčních zbraní** na ničení sil a prostředků vševojskových armád prvního sledu, zejména první dva dny; předpokládáme, že v dalších dnech bude úsilí přeneseno na ničení operačních záloh s důrazem na izolaci jednotlivých sledů s cílem zabránit jejich organizovanému přesunu a zasazení;

● **jaderných zbraní** na ničení sil a prostředků PVO, raketových prostředků jaderného napadení, frontového letectva a důležitých objektů v hloubce s cílem rychle získat nadvládu ve vzduchu a vytvořit si tak podmínky k vedení účinných úderů proti hlavním uskupením pozemního vojska protivníka.

V současné době je plně reálné na směr proti ČSFR zahájení války **po období příprav s použitím jen konvenčních zbraní**. V této variantě je uskupení vojenského letectva po posílení dostatečně silné.

Možnosti zahájení války **nenadálým napadením** pouze s použitím konvenčních zbraní se však v budoucnosti zvýší dalším předpokládaným zkvalitňováním konvenční výzbroje a širokým zavedením vysoce efektivních konvenčních prostředků ničení, čímž podstatně vzroste úderná síla vojenského letectva.

Bezesporu největší úsilí může vojenské letectvo uplatnit v **prvním hromadném úderu** při zahájení agrese po období příprav, kdy lze dobu tohoto úderu uvažovat v trvání až tři hodin. V uvedeném případě mohou být během prvních 24 hodin bo-

jové činnosti vedeny 3 až 4 hromadné údery vojenského letectva. Je zřejmé, že druhý a další hromadný úder, vzhledem ke ztrátám, bude veden již s podstatně menším úsilím.

Jedním z důležitých principů bojové činnosti vojenského letectva je **ztotožnění hlavních náletových směrů s hlavními operačními směry na válčišti**. Tato skutečnost zvláště vyniká v podmínkách našeho příhraničního prostoru vzhledem ke členitosti jeho terénu a s tím souvisejícím hodnocením možného působení vojenského letectva v malých výškách.

Na organizaci PVO vojsk operačního přikrytí státní hranice se budou podílet síly a prostředky PVO:

- vševojskových útvarů, svazků a armády,
- frontu podle úlohy a místa vševojskové armády v operačním přikrytí,
- vojska přikrytí obrany státu.

Hodnota uvedených sil a prostředků vojska PVO na této organizaci PVO bude závislá především na způsobu zahájení ozbrojené agrese protivníka a jeho zámyslu i způsobu jejího vedení.

Cílem protivzdušné obrany vojsk operačního přikrytí státní hranice bude způsobit vzdušnému protivníkovi maximální ztráty, odrazit jeho hromadné údery a spoluvytvářet příznivé podmínky bráněným vojskům ke splnění jejich stanovených úkolů.

Hlavní úkoly vojska PVO budou v součinnosti s vojskem protivzdušné obrany státu a stíhacím letectvem frontu:

- bránit vojska operačního přikrytí státní hranice při vyvádění z posádek, přesunech a zaujímání pásma operačního přikrytí, při vedení bojové činnosti k odrážení agrese s důrazem na směry hlavních úderů pozemního protivníka,
- bránit vzdušnému protivníkovi vést průzkum, zejména do hloubky hlavního pásma obrany,
- ničit vzdušné výsadky za letu a při vysazování v pásmu operačního přikrytí,
- zajistit bezpečný průlet vlastního letectva v prostorech účinné působnosti prostředků PVO,
- bránit vojska prvního strategického sledu při jeho operačním rozvinutí do sražení.

Na protivzdušné obraně vojsk operačního přikrytí státní hranice při vyvádění z posádek se budou, podle mého názoru, kromě vojska protivzdušné obrany státu, podílet z vojska PVO zejména ty síly a prostředky, které jsou vyčleňovány do pohotovostního systému PVOS. V některých případech (v závislosti na dislokaci a vzdálenosti předpokládaného zaujetí bojové sestavy v pásmu přikrytí) se na této protivzdušné obraně vojsk operačního přikrytí státní hranice budou podílet i další organické prostředky PVO vševojskových útvarů a svazků ze zaujatých bojových sestav v blízkosti posádek. Při větších vzdálenostech míst dislokace bráněných vojsk od předpokládaných prostorů bojových sestav v pásmu

operačního přikrytí státní hranice však bude účelné, aby organické jednotky a útvary PVO vojsk operačního přikrytí zaujaly své bojové sestavy v pásmu přikrytí do zahájení přesunu hlavních sil bráněných vojsk. Bude to žádoucí zejména u prostředků vojska PVO, která nemohou plnit palebné úkoly ve prospěch pochodových proudů z krátkých zastávek nebo z chodu.

V určitých případech, v závislosti na situaci a za předpokladu, že vševojsková armáda má organickou protiletadlovou raketovou brigádu, může být i výhodné bránit přesun a zaujímání pásma operačního přikrytí ze záložní bojové sestavy plrb, organickými jednotkami a útvary PVO vojsk operačního přikrytí na hlavním pásmu obrany zaujmout bojové sestavy společně s bráněnými vojsky. Hlavní prostor bojového rozmístění plrb armády pak zaujmout po dosažení bojové pohotovosti jednotek i útvarů vojska PVO v hlavním pásmu obrany.

Jednotky vojska PVO předurčené k rozvinutí v zabezpečovacím pásmu, zaujmou své bojové sestavy vždy s bráněnými vojsky, která ho zaujmají.

Zásady bojového použití vojska PVO v pásmu operačního přikrytí státní hranice budou v podstatě obdobné u první armádní obranné operace.

Radiotechnický prapor PVO bude rozmísťovat v pásmu operačního přikrytí zpravidla v první linii tři radiotechnické hlásky. Ve členitém terénu, což je typické v našem přihraničním prostoru a zejména při šířce obranného pásma armády nad 100 km, bude nutné, podle našeho názoru, k vytvoření souvislého radiolokačního pole v požadovaném rozsahu výšek letu vzdušných cílů, rozmístit v první linii všechny čtyři radiotechnické hlásky.

Pokud budou v první linii použity tři radiotechnické hlásky, bude vhodné rozmístit čtvrtou radiotechnickou hlásku buď na směr předpokládaného hlavního úderu pozemního protivníka (mezi první a druhou linií radiotechnických hlásek) k udržení nepřetržitosti radiolokačního průzkumu na tomto směru i při vyšším tempu útoku vojsk protivníka a manévru radiotechnickými hláskami (RTH) první linie do hloubky obranného pásma armády nebo situovat tuto čtvrtou radiotechnickou hlásku do prostoru zasazení druhého sledu armády k uskutečnění armádního protiúderu v nejpravděpodobnější variantě. Je zřejmé, že tato RTH může být výhodným zdrojem zpráv o vzdušné situaci v rámci decentralizovaného uvědomování protiúderného uskupení.

Umístění radiotechnických hlásek první linie bude zpravidla ve třetím obranném postavení hlavního pásma obrany. V případě, že by bylo vybudováno zabezpečovací pásmo, může být rozmístění radiotechnických hlásek v úsecích tohoto pásma i ve druhém, nebo i prvním obranném postavení hlavního pásma obrany v závislosti na hloubce a hodnotě obsazení tohoto zabezpečovacího pásma.

V každém případě však musí postavení radiotechnických hlásek odpovídat požadavku, aby radiotechnická hláska nebyla nucena uskutečnit manér do hloubky obranného pásma armády vlivem postupu pozemního protivníka v době odrážení možného prvního vzdušného hromadného úderu.

Protiletadlová raketová brigáda armády (plrBA) bude použita především k PVO uskupení operačního příkrytí v prostoru soustředění hlavního úsilí obrany. Zaujímat může buď skupinovou nebo lineární bojovou sestavu v závislosti na:

- zámyslu velitele armády k operačnímu příkrytí státní hranice,
- šířce obranného pásma armády,
- členitosti terénu,
- šířce prostoru, ve kterém je soustředěno hlavní úsilí obrany,
- uskupení vojska protivzdušné obrany státu v pásmu operačního příkrytí státní hranice.

V souladu se základním principem operačního umění – soustředění sil a prostředků na předpokládané rozhodující směry bojové činnosti, s cílem vytvořit na těchto směrech i potřebnou hloubku uskupení vojska PVO i odolnost protivzdušné obrany, bude nejpravděpodobnější vytvořit skupinovou bojovou sestavu protiletadlové raketové brigády.

Rozmístění nejbližších palebných oddílů od státní hranice bude zpravidla obdobné jako u radiotechnického praporu PVO, neboť podobné by mohly být i požadavky na tvorbu bojové sestavy plrBA.

Protiletadlové raketové pluky (plrP) vševojskových divizí zaujímajících hlavní pásmo obrany mohou vytvářet spolu s protiletadlovou raketovou brigádou armády, případně i s protiletadlovým raketovým útvar (svazkem) PVOS pásmovou protivzdušnou obranu vojsk operačního příkrytí, zejména v prostoru soustředění hlavního úsilí obrany armády. Bojové sestavy je žádoucí zaujímat s respektováním požadavku ničení vzdušných cílů především v malých výškách, ze kterých jsou úderu na bráněná vojska nejpravděpodobnější (např. u protiletadlových raketových pluků malého dosahu dodržovat rozestupy a vzdálenosti mezi palebnými bateriemi do 10 km). Tento požadavek by měl být respektován i mezi sousedními protiletadlovými raketovými pluky (sousedících vševojskových divizí na hlavním pásmu obrany).

U protiletadlových raketových pluků malého dosahu budou nejbližší palebné baterie rozmístěny zpravidla ve druhém postavení hlavního pásma obrany. V případě, že by bylo vytvořeno zabezpečovací pásmo, mohou být od každého pluku jedna až dvě palebné baterie druhé linie předsunuty do tohoto pásma, budou-li vytvořeny v zabezpečovacím pásmu nejméně dvě obranná postavení, nebo rozmístěny v prvním obranném postavení hlavního pásma obrany (při menší hloubce zabezpečovacího pásma). Rozmístění protiletadlových raketových baterií tedy bude vždy záviset na budovaném systému obranných pásem u vševojskové armády a hodnotě jejich obsazení.

Protiletadlové jednotky rozmístěné v zabezpečovacím pásmu a v hlavním pásmu obrany, zejména organicky začleněné u vševojskových jednotek a útvarů bránících tato pásma, mohou vytvářet palebné léčky nebo také plnit úkoly kočujících